

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 lutego 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Piotr Mirek (przewodniczący)
SSN Tomasz Artymiuk
SSN Jerzy Grubba (sprawozdawca)

w sprawie **R.P.**

oskarżonego z art. 190§1 k.k. i art. 270§1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w 4 lutego 2025r.

skargi obrońcy

od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie

z dnia 20 września 2024r., sygn. akt IV Ka 254/24,

uchylającego wyrok Sądu Rejonowego w Stargardzie

z dnia 26 października 2023r., sygn. akt II K 994/21

**uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje do ponownego
rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Szczecinie w postępowaniu
odwoławczym.**

Tomasz Artymiuk

Piotr Mirek

Jerzy Grubba

UZASADNIENIE

R.P. stanął pod zarzutem popełnienia trzech czynów zakwalifikowanych z art. 190§1 k.k. a nadto czynu z art. 270§1 k.k. i art. 193§1 k.k.

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Stargardzie z dnia 26 października 2023r., sygn. akt II K 994/21, oskarżonego R.P. uznano za winnego popełnienia czynu z art. 270§1 k.k. i za to przy zastosowaniu art. 37a§1 k.k. wymierzono mu karę 120 stawek dziennych grzywny po 20 zł każda. Od popełnienia pozostałych zarzuconych czynów oskarżonego uniewinniono.

Orzeczenie to zaskarżyła apelacją oskarżycielka posiłkowa i jej pełnomocnik.

Sąd Okręgowy w Szczecinie wyrokiem z dnia 20 września 2024 r., sygn. akt IV Ka 254/24 uchylił zaskarżone orzeczenie i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania.

Skargę od tego wyroku wywiódł obrońca oskarżonego. W skardze podniesiono zarzuty:

A - rażącego naruszenia przepisów prawa procesowego, tj. art. 437§2 w zw. z art. 442§3 *in fine* zdanie drugie k.p.k., polegającego na uchyleniu wyroku Sądu Rejonowego w Stargardzie z dnia 26 października 2023 r. wydanego w sprawie II K 994/21 i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania wyłącznie w celu nakazania Sądowi I instancji sposobu, w jaki powinien dokonywać oceny zebranego materiału dowodowego;

B - rażącego naruszenia przepisów prawa procesowego, tj. art. 437§2 k.p.k., polegającego na uchyleniu wyroku Sądu Rejonowego w Stargardzie z dnia 26 października 2023 r. wydanego w sprawie II K 994/21 i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania pomimo braku istnienia jakichkolwiek realnych przesłanek uzasadniających potrzebę przeprowadzenia na nowo przewodu w całości.

Wskazując na powyższe, skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga jest zasadna.

Zgodnie z treścią art. 437§2 k.p.k. uchylenie orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania może nastąpić wyłącznie w wypadkach wskazanych w art. 439§1 k.p.k., art. 454 k.p.k. lub jeśli jest konieczne przeprowadzenie na nowo przewodu sądowego w całości.

Powiązanie tego przepisu z treścią art. 539a§3 k.p.k., w którym wymieniono podstawy tego środka zaskarżenia, jednoznacznie wskazuje, że Sąd Najwyższy rozpoznając skargę na wyrok sądu odwoławczego ogranicza się wyłącznie do badania, czy w sprawie, na etapie postępowania przed sądem I lub II instancji, zachodzi tzw. bezwzględna przyczyna odwoławcza (przy czym w zakresie postępowania przed sądem I instancji – tylko na zarzut podniesiony w skardze) albo doszło do uchylenia wyroku mimo braku formalnych przeszkód określonych w art. 454 k.p.k. lub też konieczne jest przeprowadzenie na nowo w całości przewodu sądowego (*vide*: uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 25 stycznia 2018r., sygn. akt I KZP 13/17 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 lutego 2017r., sygn. akt IV KS 6/16). Z powyższego wynika również, że uzasadnienie wyroku sądu odwoławczego winno jednoznacznie wskazywać i uzasadniać, która z przesłanek określonych w art. 437§2 k.p.k. była podstawą uchylenia wyroku sądu I instancji i przekazania sprawy temu sądowi do ponownego rozpoznania.

W uzasadnieniu swego wyroku Sąd Odwoławczy powód wydania wyroku uchyłającego uzasadnił w sposób następujący: *„należy podkreślić, że przyczyną uchylenia przedmiotowego wyroku nie jest treść art. 454 § 1 kpk, choć fakt, że chodzi o wyrok uniewinniający, oczywiście nie dawał możliwości skazania oskarżonego. Kluczowe są jednak uchybienia popełnione w toku procesu przez Sąd, które sprawiają, że niejasne jest, co jest w sprawie dowodem, a ocena zeznań świadków nie zyskała akceptacji Sądu Okręgowego. Generalnie skala tych uchybień wskazuje na konieczność ponownego przeprowadzenia całego przewodu sądowego”*.

Stwierdzenie powyższe jest całkowicie nieprzekonujące. Rzeczywiście w niniejszej sprawie przyczyną uchylenia wyroku nie mogła być treść art. 454§1 k.p.k. skoro Sąd Odwoławczy nie był w stanie wyrazić swojego przekonania co do tego, czy rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego jest prawidłowe, czy też, że w jego ocenie w niniejszej sprawie winien zapaść wyrok skazujący, a tylko ta druga sytuacja dawałaby podstawę do uchylenia zaskarżonego wyroku na podstawie art. 437§2 k.p.k.

Zamiast dokonać takiej właśnie oceny Sąd Okręgowy skoncentrował się na wyszukiwaniu, niejednokrotnie mało istotnych uchybień proceduralnych, które w jego

ocenie nie pozwoliły na dokonanie oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego.

Nie można jednak nie dostrzegać tego, że w tej sprawie Sąd Rejonowy przeprowadził postępowanie dowodowe zarówno bezpośrednio, jak i poprzez ujawnienie materiałów z postępowania przygotowawczego i nie ma jakiegokolwiek potrzeby powtarzać wszystkich tych czynności. Jeżeli Sąd Odwoławczy uważał, że część zgromadzonego materiału dowodowego została wadliwie wprowadzona do procesu lub że w ogóle nie uczyniono tego, nic nie stało na przeszkodzie aby braki te konwalidować i wydać prawidłowe postanowienia dowodowe.

O ile natomiast Sąd Odwoławczy dostrzegał potrzebę uzupełnienia postępowania dowodowego, winien uczynić to samodzielnie.

Sąd Rejonowy prowadził rozprawy przez okres 1,6 roku i o ile nawet nie wszystkie jego czynności były niezbędne dla rozstrzygnięcia sprawy, a część postąpień mogła być oceniona jako nieudolna procesowo (głównie od strony formalnej) to i tak uchylanie się Sądu Okręgowego od rozstrzygnięcia sprawy zwiększa jedynie przewlekłość prowadzonego w niniejszej sprawie postępowania.

Zauważyć też wypada, że w świetle zmian procedury karnej, które nastąpiły po 2015r., Sąd ten może i powinien prowadzić postępowanie dowodowe i nie jest już ograniczony niemożnością przeprowadzania dowodów „co do istoty sprawy”.

Wskazane względy zadecydowały o uwzględnieniu skargi i uchyleniu skarżonego wyroku.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Okręgowy powinien raz jeszcze rozpoznać postawione w apelacjach zarzuty, **samodzielnie** dokonując oceny ich zasadności.

Kierując się przedstawionymi względami, Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.

Tomasz Artymiuk

Piotr Mirek

Jerzy Grubba

r.g.

